



УДК 7.012:687.53-051

ВІДАЛ САССУН: НОВАЦІЇ ТА ТВОРЧА СПАДЩИНА

МИХАЙЛОВА Рада¹, САВИЦЬКА Олена²

¹ Київський національний університет технологій і дизайну, Київ, Україна

² Київський національний університет культури і мистецтв, Київ, Україна
e.savitskaya1@gmail.com

Розглянуто творчий шлях провідного дизайнера-іміджмейкера ХХ ст. Відала Сассуна, революційні новації якого докорінно змінили стиль та технології у перукарському мистецтві й індустрії моди. В результаті аналізу життєдіяльності майстра розкрито особливості його творчої практики, включно із рішенням зачіски, іміджу, а також образу перукаря й дизайну інтер'єру салону. Життя майстра є прикладом самореалізації в конкретних справах, якими для В. Сассуна стали також телешоу, написання книг, організація підприємств, громадянська діяльність.

Ключові слова: дизайн, перукарське мистецтво ХХ ст., індустрія моди, творча лабораторія, професійна майстерність.

ВСТУП

Відал Сассун – один з найвідоміших перукарів світу, талановитий дизайнер, амбітний новатор, ідеї якого витримали перевірку часом. Своєю революційною перукарською формою «п'ять точок» він створив стандарт дизайну простої та гармонійної зачіски для всіх. Знаменита стрижка Відала Сассуна каре без укладки стала найзначнішим досягненням перукарського мистецтва ХХ ст. Відал Сассун був засновником перукарської індустрії, створивши міжнародну корпорацію з багатомільйонним оборотом. Його дизайнерські ідеї та організаторська робота є прикладом для багатьох наступників. Вивчення його життєдіяльності дозволяє не лише увійти у творчу лабораторію майстра, а й скористатися уроками майстерності.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Розглянути біографію В. Сассуна як приклад новаторської життєдіяльності та досвід своєрідної творчої лабораторії, зразком для наслідування сучасних дизайнерів-стилістів, іміджмейкерів, перукарів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Відал Сассун (1928–2012), народився у Лондоні в родині єврейської емігрантки із Києва, з України, та емігранта із Греції. Притулок, фашистські безчинства під час Другої Світової війни і необхідність працювати - це те, що випало на його долю в дитинстві; у 1948 р., юнаком у складі роти «Пальмах» брав участь в боротьбі за незалежність ізраїльської держави. На війні, де гинули



його товариші, В.Сассун отримав тверду установку на перемогу, яку надалі застосував у своїй справі.

Повернувшись до Лондона, він стажувався у лондонського перукаря Реймонда, продовжуючи довоєнне навчання в Адольфа Коена. Обидва його вчителі сприяли розвитку його особистості та творчого потенціалу.

У 1954 р. він відкрив салон на Бонд-стріт, 108, де за традицією робив стрижки, завивки, начоси, але водночас розпочав експерименти з волоссям, думаючи про нове перукарське мистецтво. Ї хоча його перші спроби були невдалі, В.Сассун продовжував пошук. У наступні дев'ять років, з 1954 по 1963 рр. він подолав непростий шлях творчого зростання, вдосконалюючись як професіонал. Вивчаючи дизайнерські розробки Баухауза, він прийшов до висновку, що стрижка – це геометрія: кути, симетрія і асиметрія, будова форми за обличчям, має відповідати кістковій будові голови, її «архітектурі». Із традиційної зачіски він прибрав зайве і прийшов до простого градування, створивши ідеальну форму, де кожен елемент лінії відповідав індивідуальному образу моделі.

Новації позначилися і на обранні персоналу, дизайнері салону тощо. Новий салон з'явився у престижному районі Бон-стріт. Його інтер'єр був виконаний у чорно-білих кольорах. Однак невдовзі салон був переоформлений в коричневій гамі зі сталевими деталями на фасаді; він уподібнювався галереї сучасного мистецтва, де на стінах були розвішані художні знімки. З вулиці можна було спостерігати за стрижкою – це теж була революція.

В. Сассун запропонував новий підхід до професійної етики. Він вимагав від співробітників звертатись до клієнтів тільки «мадам», відчиняти двері, викликати таксі, подавати обід. В. Сассун тренував колектив як футбольну команду: він обожнював цей вид спорту і відвідував матчі команди Челсі щосуботи впродовж 65 років, бо вважав їх психотерапією. Він стверджував, що футбол – це поєднання шахмат з балетом, де потрібна точність руху й командний дух. Перенісши цей принцип в перукарську справу, він створив колектив нового типу. Гравець Челсі Золя був прикладом лідера команди, який задавав тон, вчив, надихав, спрямовував. Роль Відала в салоні була така сама. Він також був «мотором» і його злагоджений колектив міг впоратися з любим завданням. Його командою стали Роджер Томсон, Крістофер Брукер, Джош Агелвін, Тревер Сорбі, Джошуа Келвін, Лоуренсе Тейлор, Джонх Сантіллі, Гарольд Лічтон – видатні майстри, які вміли блискуче працювати разом. Салон Сассуна «випромінював» енергію. Отож, коли він відкрив професійну академію, там прагнули вчитися фахівці зі всього світу.

На початку 80-х в Нью-Йоркському отелі «П'єр» В.Сассун провів перші майстер-класи. Знімки трьох моделей, з якими він працював, потрапили на сторінки нью-йорських видань. Відтепер, він літав із Лондона до Америки, яка відставала в перукарському мистецтві, поки не вирішив переїхати до США назавжди. У американському салоні дівчата в міні юбках і красені-перукарі стали сенсацією. Їх називали «бітлами» перукарень.

Варто однак, зазначити, що етапною в творчій кар'єрі Сессуна стала стрижка кіноактриси Ненсі Кван, яку він зробив ще у 1963 р. Її волосся В. Сассун підстриг так, що воно виглядало помітно коротшим ззаду і довшим з боків. В



профіль це була ідеальна градуїрована форма, яка сама поверталася до початкового вигляду попри рухи актриси. Теренс Доннеллан зробив знімок, який обійшов всі видавництва Vogue в Америці, Британії, Італії. Для майстра це був момент відкриття ідеї «5 точок», який він оцінив як найкраще досягнення дев'ятирічної роботи. Остаточно сформовану ідею стрижки, якій Клен Ренделштем присвятила розворот в Queen, представила модель Грейс Коддінгтон, згодом – творчий директор американського Vogue.

Стрижка «5 точок» була геометричною конструкцією. Її створення передбачало позначення точки з урахуванням будови конкретного людського обличчя: центральна точка розташовувалась ззаду, ще по дві – по сторонах, всього – 5. При доторканні до волосся на потиличній зоні відчувалася об'ємна лінія. Її особливістю було те, що при будь-якому розчісуванні, волосся лягало в ідеальному геометричному порядку. Доводячи «геометричну стрижку» до досконалості впродовж багатьох років, В. Сассун створив її різновиди: «симетрична», «асиметрична», «боб». Зачіски «кроїлися» Сассуном подібно крою плаття: він стриг не тільки прямо, але й навкіс, внаслідок чого прийшов до діагональної стрижки, яку закріплював ручним феном, що також був його власним винаходом.

Відтак ім'я В. Сессуна було пов'язане з загальними змінами, що відбулися в культурі 60-х, коли вона перестала бути кастовою. Зокрема жінки домоглися суспільного розкріпачення, що позначилося і на виборі зачісок. Вони більше не ходили кожного тижня на укладку та перманент, вони йшли в салон Сассуна, щоби отримати новий сучасний імідж.

На початку 60-х Сассун познайомився з голлівудською актрисою Беверлі Адамс, яка знімалася з Елвісом Преслі, Діном Мартіном, Мікі Руні. Вона стала дружиною Сассуна, познайомивши його з друзями і колегами, майбутніми клієнтами. Впродовж наступних 13 років Б. Адамс була PR-директором кампанії Сассуна. Разом вони розпочали серію недільних телепрограм «Беверлі Шоу» про красу і здоров'я. Привабливий і стрункий, В. Сассун був фанатом здорового способу життя. Він відвідував тренажерний зал, басейн, пілатес, завдяки чому завжди був у гарній формі і міг працювати по 14 годин на добу. Надалі вони також стали ведучими телешоу «3 понеділка до п'ятниці» та шоу «Новий день з Відалом Сессуном» (200 випусків).

Успіх на телебаченні та популярність В. Сассун поєднував із відкриттям нових видів бізнесу, зокрема косметичного, пов'язаного із доглядом за волоссям. Косметична компанія, яку він створив з Доном Селіном передбачала торгівлю простим, але якісним асортиментом. В. Сассун приділяв увагу не тільки продуктам, а й упакувці. Він привніс нове бачення індустрії: імена перукарів стали товарним знаком. Фірма мала обіг в мільярд доларів. Відкривалися салони і школи, росли ринка в Америці та Європі, значний успіх був в Японії та Китаї. Бренд мав 400 000 000 продаж, 20000 службовців, які працювали у 50 країнах, 30 салонів, 8 шкіл.

Сассун також став автором низки видань. Його бестселер «Роки краси і здоров'я» отримав по продажу третє місце серед книжок про здорове харчування та стиль життя. За 1,5 року – було продано 400000 примірників.



Сассун став автором ще декількох книжок, в тому числі «A Year of Beauty and Health» в співавторстві з дружиною.

Розірвання їхнього шлюбу у 1980 р. стало для В. Сассуна важким випробуванням. Розлучення настільки вразило Відала, що він приймав рішення, про які надалі щиро жалкував: продав фірму. Бренд, задуманий як елітарний, був втрачений, компанія-власник Procter & Gamble не дотрималася обіцянок і зробила його масовим, він став все менш запитаним. У 2003 р. Сассун почав процес проти компанії «Procter & Gamble», яку звинуватив у обмеженні просування «Відал Сассун» на ринку на користь продукту «Pantene». Розачарувавшись у бізнесі, він продав і інші його сегменти, в тому числі у 2002 р. – мережу салонів Regis Corporation, внаслідок чого з 2004 р. бренд перестав носити його ім'я. Своєю новою справою він бачив благодійність, філантропію та громадську діяльність. Сассун заснував Міжнародний центр по вивченню антисемітизму, взяв участь у програмі допомоги постраждалим від урагану «Катрін» 2005 р. у Новому Орлеані. У 2009 р. він був нагороджений Орденом Британської Імперії (Командор).

ВИСНОВКИ

Новатор в перукарському мистецтві, В. Сассун став еталоном майстерності, зробивши революцію у стрижках, моді, стилі та іміджі, що залишаються актуальними у XXI ст. Завдяки таланту та наполегливості, постійній праці, духовному та фізичному вдосконаленню, В. Сассун здійснив значний обсяг поставлених творчих завдань і відбувся і як один із провідних дизайнерів-стилістів, іміджмейкерів, перукарів XX ст.

ЛІТЕРАТУРА

1. Biography & Autobiography / Vidal Sassoon. Pan Macmillan. Sep 3, 2010. 456 p.
2. Каримова М. Парикмахер, филантроп и революционер: история успеха Видала Сассуна. URL: <https://saltmag.ru/beauty/person/482-parikmaher-filantrop-i-revoljutsioner-istorija-uspeha-vidala-sassuna/>

МУСХАЙЛОВА R., SAVITSKA O.

VIDAL SASSOON: INNOVATIONS AND CREATIVE HERITAGE

The creative way of Vidal Sassoon, the leading designer-image-maker of the XX century, whose revolutionary innovations had radically changed style and technology in the hairdressing and fashion industries has been examined. The peculiarities of Vidal Sassoon's creative practice, including the decisions of the hairstyle, image, as well as the image of the hairdresser and the interior design of the salon, has been revealed as a result of the master's life analysis. The master's life is the example of self-realization in the specific cases, which for V. Sassoon have become such things as TV shows, books writing, organization of enterprises, social activities.

Key words: *design, XXth century hairdressing art, fashion industry, creative laboratory, professional skills.*